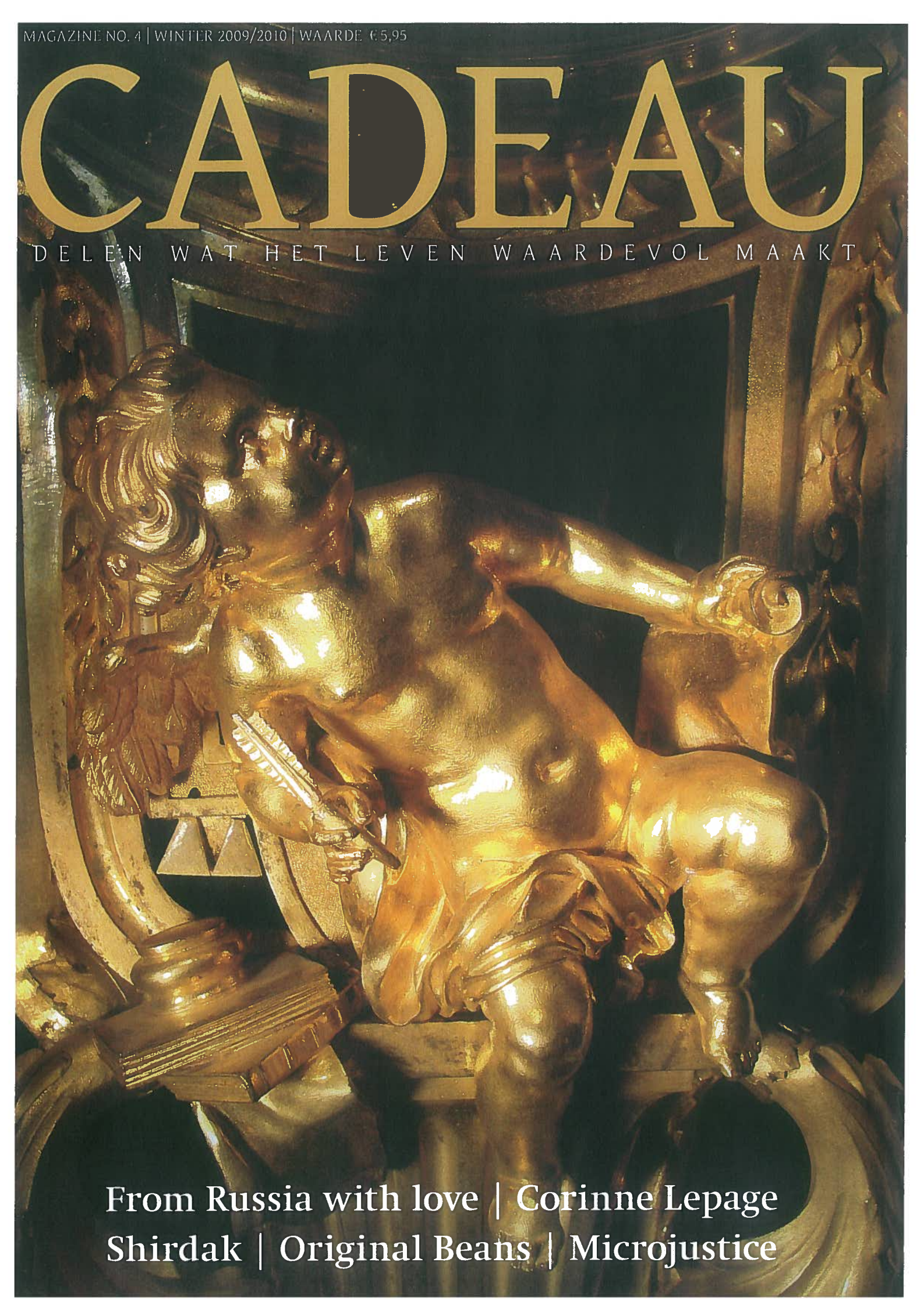


MAGAZINE NO. 4 | WINTER 2009/2010 | WAARDE €5,95

CADEAU

DELEN WAT HET LEVEN WAARDEVOL MAAKT



From Russia with love | Corinne Lepage
Shirdak | Original Beans | Microjustice



Laat mensen tot recht komen

Ik word ontvangen in een Haagse pied-a-terre van advocate Patricia van Nispen tot Sevenaer, die net terug is uit Malaga en Bolivia en weer op doorreis naar de Balkan.

Ze zet een pot thee. Na ons gesprek moet ze nog Skypen met Peru, een van de vestigingen van de Microjustice landenprogramma's. Het leven van deze bijzondere vrouw is gegaan zoals ze voor ogen had. Ze had al jong een beeld dat ze aan de 'menselijke aspecten van de internationale betrekkingen' wilde werken. En daar er geen directe mogelijkheden waren besloot ze als basis een keurige loopbaan te volgen; opleiding Nederlands recht in Utrecht, John Hopkins University in de VS, advocaat bij een van de beste kantoren van Nederland.

'Mooi vak hoor, maar advocatuur is in Nederland een overbetaald ambacht. Het is niet preventief, en daar zou het toch om moeten gaan?' zegt ze. Want tijdens haar studie was ze al diep bewogen door waar het recht echt om draait, normale mensen helpen met normale mensenproblemen. Het hebben van een identiteit, het beschermen van bezit, werk, inkomen, kinderen.

Zo is het bezit van land vaak niet geregistreerd en een gebruiksrecht van de gemeenschap. Lastig als je je waterrechten wilt verdedigen of een bedrijf het bos wilt kappen. Dit gebrek aan economische- en sociale rechten vormt een probleem voor miljarden mensen in de wereld.

Neem Pascual Aquino Mamani uit Bolivia. Hij is bouwvakker, en valt op een dag van het dak af. Gevolg, hij wordt arbeidsongeschikt. Een verzekering of spaargeld heeft hij niet. Pascual zou een uitkering kunnen krijgen van 20 Euro per maand, maar er doet zich een probleem voor. Hij moet hiervoor zijn geboortakte overleggen en daar zit een foutje in, niet ongebruikelijk in Bolivia. Om dit op te lossen heeft hij een advocaat nodig, maar dat kost hem twee maandsalarissen. En aangezien hij dat geld niet heeft, laat hij het erbij zitten en krijgt geen uitkering. Sommige mensen hier denken 'Waarom nemen arme



mensen in de derde wereld niet wat meer initiatief', maar hierbij onderschatten ze de onderliggende problemen. In Bolivia kun je bijvoorbeeld zonder identiteitsbewijs niet naar school, een groot probleem in een land waar miljoenen geen identiteitspapieren hebben. De luxe van een Rechtswinkel, zoals we in Nederland kennen, is in het grootste deel van de wereld onbekend.

Op de Balkan zag ze soortgelijke problemen. Serviërs die in de oorlogschao Kroatië waren uitgevlucht en werden geconfronteerd met het feit dat hun oude Joegoslavische officiële papieren ongeldig waren. Ze konden niets, niet reizen, geen staatsburgerschap bezitten, geen bedrijf beginnen, geen huis huren. Patricia zette ter plekke een netwerk van juristen op om deze mensen te helpen. Op een dag stelde een vriend haar de vraag 'Wat wil je nou eigenlijk in jouw leven bereiken?' Dit was het zetje dat Patricia nodig had, om in 1996 Stichting International Legal Alliances op te richten, dat Microjustice in de loop der jaren heeft ontwikkeld.

In het begin van haar internationale carrière kwam Patricia van Nispen tot Sevenaer in contact met een zeer bijzonder mens. De Algerijnse topdiplomaat Mohamed

Sahnoun. De historie van deze man laat zien hoe je in het leven kan staan en tot voorbeeld kan zijn voor velen. Gemarteld door de Fransen in de Algerijnse oorlog, later ambassadeur in Parijs en Washington en adviseur van de Algerijnse president. Vervolgens naar Frankrijk gevlucht toen zijn kritiek op de mensenrechtensituatie in Algerije niet werd gewaardeerd en inmiddels wereldwijd vredesstichter, gewaardeerd door menig president en internationaal topfunctionaris. 'Hij laat je nadenken over hoe relevant jouw missie en visie is voor de werkelijkheid. En hij heeft mij laten zien hoe je volledig zonder boosheid of wrok in het leven kan staan. Een heel mens. Hij is mijn professionele Godfather' zegt Patricia.

Maar het zaadje voor 'Microjustice for All' was al gelegd tijdens haar werk in Rwanda, waar Patricia met een VN missie was. De grootste volkerenmoord na de Tweede wereldoorlog van Tutsi's door Hutu's had net plaatsgevonden. De Hutu's zaten net over de grens in open vluchtelingenkampen en konden ieder moment weer toeslaan. En terwijl vele VN medewerkers met hun jeeps in de hoofdstad bleven, ging Patricia juist naar het platteland om met plaatselijke autoriteiten te overleggen. Politie, justitie, het dorps hoofd. Dappere





mensen, die na de slachtpartij de rechtszekerheid probeerden te herstellen. Patricia: 'Fijn als je als VN eten en onderwijs wilt geven, maar de mensen hadden vooral een juridische basis nodig om hun land opnieuw op te kunnen bouwen.' Hier kwam zij ook een inspirerende Somalisch-Engelse vrouw tegen, Rakyä Omaar, die in haar eentje met het genocide-neerslaande Tutsi leger Rwanda was binnengetrokken, en allemaal dorpen afgang om ooggetuigenverslagen van de volkerenmoord vast te leggen. Zeer gevaarlijk werk en erg belangrijk voor mogelijke latere processen. Van haar komt dan ook het motto dat je altijd moet doorzetten als je iets in je hoofd hebt. En dat deed Patricia. In de dorpen verzong ze alternatieve juridische procedures om de meest nijpende problemen zo snel mogelijk op te lossen. Zo lukte het haar om het leger, de rechtelijke macht en de politie weer met elkaar te laten samenwerken. En de informatie uit de plaatselijke praktijk kon ze weer gebruiken bij haar contacten op regeringsniveau. Dit verbinden van de wereld van ministers en diplomaten met de werkelijkheid op de grond is wellicht een van haar belangrijkste kwaliteiten. Een kwaliteit die ze gebruikt om 'Microjustice for All' verder uit te breiden en te professionaliseren. En daar is ze hard

mee bezig. Over vijf jaar wil ze in ieder dorp van Bolivia en Peru een Microjustice rechtswinkel hebben, en Microjustice over alle continenten van de wereld hebben verspreid. Het gaat haar lukken dankzij haar tomeloze energie en een partnership met verschillende lokale NGO's en overheidsinstanties. De eerste stap is gezet; het maken van een eenvoudig Microjustice handboek, waardoor de Microjustice methode om de arme mens aan zijn/haar basisrechten te helpen, ook in andere gebieden gerepliceerd kan worden. Door het ontwikkelen van gestandaardiseerde juridische diensten. Zo worden de processen eenvoudiger en dus efficiënter. De boodschap van Patricia is om altijd te handelen vanuit de behoefte van mensen, maar dit te combineren met een stevige lobby op het hoogste niveau van een land. Want alleen daar kan wetgeving worden aangepast, wetten die de ontwikkeling van de allerarmsten in de weg staan. Patricia besluit: 'Als je vanuit je hart weet dat het klopt dan kan je ook makkelijker met weerstand omgaan, want die hoort er gewoon bij. It's part of the job'.

Arnoud Six

Meer informatie: www.microjustice4all.org

